

«Астана медицина университеті» КеАҚ
Қоғамдық денсаулық сақтау және гигиена
кафедрасы

БӨЖ

Эпидемиология табиғи ошақтағы инфекция

Нұр – Сұлтан қ. 2021

ЖОСПАР

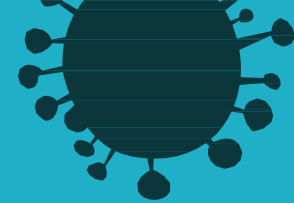
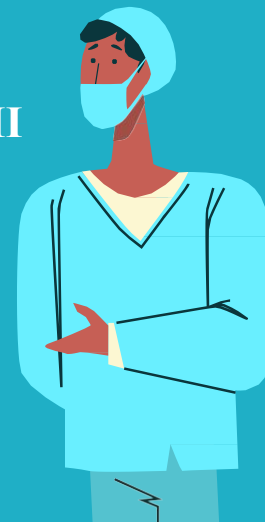
:

01 КІРІСПЕ

03 ҚОРЫТЫНДЫ

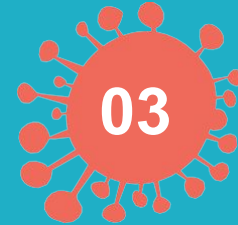
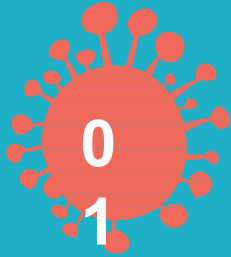
02 НЕГІЗГІ БӨЛІМ

04 ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

КІРІСПЕ

:

Инфекция кәзі

Таралу механизмі

Қабылдап алушы

Эпидемиялық процесс— инфекциялық аурулардың бірінен кейін бірі жүретін ажырамайтын тізбек, яғни ұжымдағы инфекциялық ауруардың таралуы. 3 звеносы бар

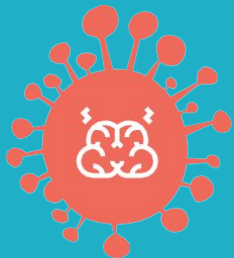
КІРІСПЕ

Эпидемиялық ошақ — бұл инфекция көзі орналасқан орын және оның маңайындағы аумақ. Осы шектелген аумақта нақты жағдайда науқас адамнан сау адамға қоздырғыш берілуі мүмкін. Эпидемиялық ошақ эпидемиялық процестің бір бөлшегі болып келеді және де эпидемиялық процестің таралуын бөгейтін орта болып табылады.

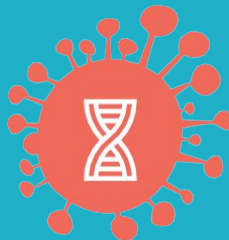
НЕГІЗГІ БӘЛІМ

Инфекциялық ауру бір адамнан екінші адамға жұғып отырса, инфекция айлап, жылдап жалғасын тауып отырады, таралу жолын таппаса тоқтап қалады. Эпидемиялық процесс сандық таралуына сәйкес **4 түрлі** болып келеді:

СПОРАДИЯЛЫҚ

бір белгілі аймаққа тән, бір-бірімен байланысы жоқ инфекциялық аурулар

ӘРШУ

шектелген аумақта, жеке ұжым, топтрда бір мезгілде адамдардың науқастануы.

ЭПИДЕМИЯ

инфекциялық аурулардың бүкіл халық, үлкен аймақ, қала, аудан ішінде жаппай науқастануы.

ПАНДЕМИЯ

инфекциялық аурудың жаппай, елден елге таралуы.

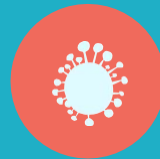
Табиғи ошақ болу үшін Зшарт болу қажет :

Қабылдағыш хайуанат популяциясы

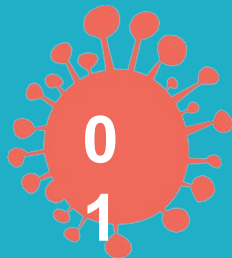
Қоздырғышты тасымалдаушылар

Қоздырғыш паразит

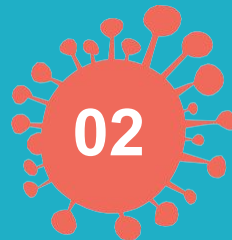
Кейбір аурулардың қоздырғыштары бір эпидемия мен келесі эпидемия арасында адамның қатынасынсыз, әр түрлі кеміргіштердің, буынаяқтылардың организмінде сақталатыны туралы мағлұматтар бірте жинала бастаған. Бұл жағдайды алдымен **Д.К.Заболотный**, кейіннен **Е.Н.Павловский** байқады.

Е. Н. Павловский табиғи ошақтың "нәштігі" қағидасы

Адамның қатысынсыз

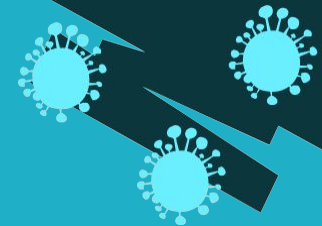
Қоздырғыштар жабайы жануарлардың популяциясында, адамның қатынасынсыз, шексіз өмір сүріп таралуының арқасында кейбір жұқпалы аурулардың табиғи ошағын құрайды.

Адамның араласуы

Егер осы ошаққа адам келсе, белгілі бір жағдайда, ол қоздырғышты жұқтырады. Мұндай ошақтың шекарасы жануарлардың және қоздырғыштар тасымлдаушы жәндіктердің өмір сүретін ареалына сәйкес болады

Табиғи ошақты инфекциялардың екі нлкен тобы бар:

Трансмиссивті инфекциялардың кең тобының ерекшелігі - қоздырғыштың қан соратын артроподтар арқылы берілуі: биттер, бүргелер, москиттер, москиттер, кенелер және т.б. осы топқа жататын инфекциялардың қоздырғыштары әртүрлі микроорганизмдер болуы мүмкін: вирустар, бактериялар және протозоидтар. Кейбір трансмиссивті аурулар табиғи фокустықпен сипатталады, яғни тек белгілі бір географиялық аудандарда таралуы мүмкін, бұл векторлардың биологиялық ерекшеліктерімен байланысты, олардың өмірлік белсенділігі белгілі бір табиғи

Ресейде ең көп таралған **трансмиссивті емес табиғи**

фокустық аурулардың бірі-ескіәлемнің хантавирустарынан туындаған бүйрексиндромы бар геморрагиялық қызба. HLPS қоздырғыштары- Пуумала, Добрава, Хантаан, Сеул және Амур вирустары. Соңғы үшеуі Қиыр Шығыста таралған және XX ғасырдың аяғына дейін Ресейдің еуропалық бөлігінде ауру тек Пуумала вирусымен байланысты деп есептелген. 1997 жылы Рязань және Тула облыстарында алғаш рет, XXI ғасырдың алғашқы онжылдығында Орталық және Шығыс Еуропа жер аймағында этиологиялық тұрғыдан Добрававирусына байланысты ірі НІЗ тіркелді.

ТАЙГА ЭНЦЕФАЛИТІ :

Табиғи резервуарлары

Тайганы мекендейтін жабайы жануарлар (тиін, қоян, кірпі, күстар)

Ареалдары

Олардың ареалдары қылқан жапырақты ормандармен шектелген, одан тыс кездеспейді.

Таратушылары

Жануарлардың паразиттері-иксод кенелері- таратушылар болып саналады және олар адамнан тәуелсіз,еркін

Ошағы

Паразиттің табиғи резервуарларының таратушыларының таралған

Табиғи ошақта таралған кейбір аурулар

Тулеремия — Орнитоз

Орнитоз

Ол интоксикациямен, температураның көтерілуімен және лимфатүй ндерімен сипатталады.

Аурудың қоздырғышы -

Туляремия **чумкентай бактерия.**

таяқшаларын

тасымалдаушылар-қояндар, суегеуқұирықтары,

Инфекция адамға жануарлармен тікелей байланыста (аң аулауда)

немесе ластанған тамақ ,су арқылы, астық пен жемшөп өнімдерін

өңдеу кезінде, сондай-ақ қансорғыш жәндіктерден

жұғады.

Қызба, жалпы интоксикация, өкпенің, орталық жүйке жүйесінің зақымдануымен,көкбауырдың ұлғаюымен сипатталатын

инфекциялық ауру.

Аурудың қоздырғышы -

хламидиоз, адам ағзасында

жасушаішілік дамиды,

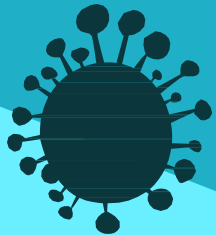
Үй және жабайы құстар қоздырғыштың қоры және инфекция көзі болып

табылады. **Кәгершіндер** инфекция көзі болып табылады

Табиғи ошақтар адамдар үшін өте қауіпті. Егер кездейсоқ адамдар сол ошақтарға бара қалса (экспедиция, аң аулау, орманшылар т.б.) онда таратушылар сол паразиттерді адамдарға жұқтыруы әбден мүмкін.

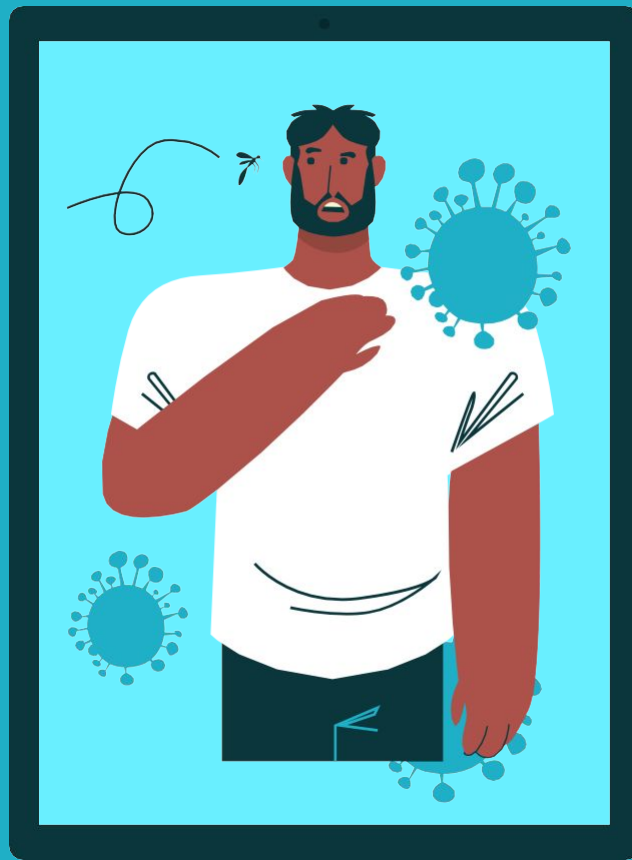
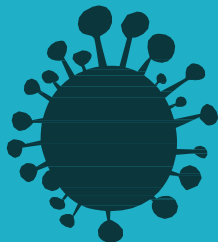
МЫСАЛҒА : Лейшманиоздың табиғи ошағы - лейшманиямен зақымданған тышқандар мен олардың індерін мекендейтін бәкене шыбындар таралған шөлдіжәне шөлейт жерлер саналады.

Ошақтың белсенділігі

Қоздырғыштың вируленттілігіне, тасмалдаушылының белсенділігі, қабылдағыш организмнің иммунды жағдайына байланысты.

Осылардың жиынтығы **табиғи ошақтың валенттілігі** деп аталады.

Эпизоотиялық

жағдай

Ел мен халықтың іс-қимылына әсер ететін жануардың жұқпалы ауруларының (топалаң, маңқа, аусыл) белгілі бір ортада болуы, таралусипаты мен дәрежесі. Эпизоотикалық жағдай жұқпалы аурулардың таралу кездері мен жолдарына, табиғи жағдайларға, сондай-ақ мал дәрігерлік қызмет кәрсетудің жай-күйіне және халықтың мал дәрігерлік-санитарлық мәдениетіне байланысты.

Жасақтардың, халықтың орналасу және әрекет ету аудандарында жұқпалы аурулар тараған кезде қатаң шектеу және карантин шараларын жүргізеді.

Эпидемиологиялық зерттеу әдістері

- **Эпидемиологиялық тексеру** эпидемиялық ошақ пайда болу себебі мен жағдайын, инфекция қоздырғышының көзін, беріліс жолдары мен факторлары және де жұқтыруға қауіп туғандарды анықтауға пайдаланылатын эпидемиялық ошақты зерттеу әдістері болып табылады.

Қазақстан Республикасында қауіпті аурулардан аумақты қорғау Санитарлық ережелерге сәйкес жүргізіледі:

- ✓ ҚР мемлекет шекарасындағы өткізу пункттерінде медициналық қарау.
- ✓ Халықаралық байланыс порттарында ашылған санитарлық—эпидемиологиялық станциясындағы санитарлық карантиндік пункттерінде қарау;
- ✓ Халықаралық әуе жолындағы санитарлық карантиндік пункттерде қарау;
- ✓ Халықаралық машина жолдарындағы санитарлық карантиндік пункттерде қарау;
- ✓ Қазақстан мемлекеттік шекарасы арқылы өтетін темір жол көліктеріндегі санитарлық карантиндік пункттерде қарау;

Табиғи инфекциялық ошақ анықталған кездегі, эпидемиологтың міндеттері :

Жұқпа қоздырғыш көзін, беріліс жолдары мен факторын анықтау;

Қоздырғыш жұқтыру қаупіне ұшыраған адамдарды анықтау;

Сырқаттанушылық тіркелген топта, сол жұқпаға қабылдамаушылық деңгейі анықтау;

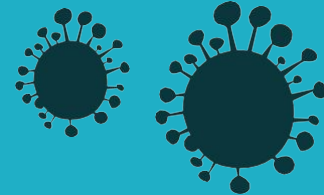
Ошақ және оның айналасында сырқаттанушылық жағдайды анықтау үшін ошақтың тұрмыстық және өндірістің жағдайымен танысу;

Ошақтың кеңістіктік және уақыттық шекарасын тағайындау;

Эпидемиялық ошақты жою үшін ең тиімді шараларды өңдеу.

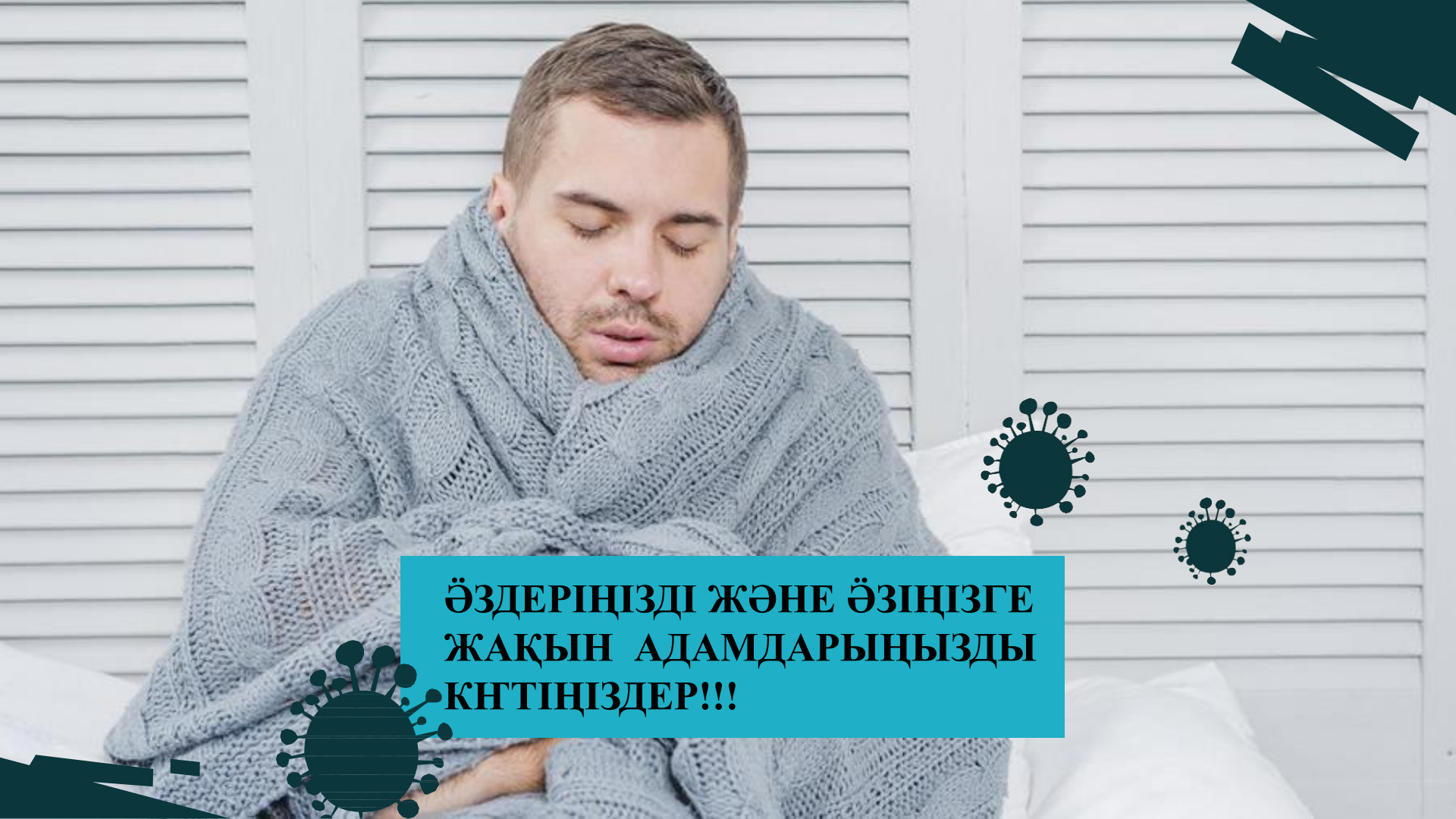
ҚОРЫТЫНДЫ

Табиғи ошақтық теорияның негізін қалаған **Е.Н.Павловский**. Табиғи ошақ тек үзіліссіз эпизоотиялық процесс болғанда ғана және қабылдағыш хайуанат популяциясымен тасымалдаушы белгілі бір мөлшерде осы табиғатта өмір сүргенде іске асады. Адам табиғи ошақтық аурулармен тек осы ошаққа келгенде ауырады. Табиғи ошақ аурулары айқын маусымдылықпен ерекшеленеді. Табиғи ошақтың шекарасында инфекция белсенділігі байқалса, адамның сырқаттанушылығы арта түседі.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

- ❑ Жұқпалы аурулар (А.Қ.Дүйсенова) Алматы – 2009 жыл.
- ❑ Эпидемиология. Түркістан 2015
- ❑ Интернет желісі (<https://ppt-online.org/542203>)
- ❑ Общая эпидемиология с основами доказательной медицины. (Под редакцией академика РАН, профессора В.И. Покровского, академика РАН, профессора Н.И. Брико) 2017
- ❑ Эпидемиология (Н.Д.Ющук, Ю.В. Мартынов) 2003
- ❑ Медициналық паразитология (Әміреев С.Ә., А. Жаханов, Құдайбергелұлы К.) Алматы: «Кітап» 2005.
- ❑ Жалпы дезинфекция негіздері (Қ.Н. Нәбенов). Оқу-әдістемелік құрал. 2006

**ӘЗДЕРІҢІЗДІ ЖӘНЕ ӘЗІҢІЗГЕ
ЖАҚЫН АДАМДАРЫҢЫЗДЫ
КҢТІҢІЗДЕР!!!**

НАЗАРЛАРЫҢЫЗГА РАҚМЕТ!

